

OBSAH

Předmluva	5
Úvod do filosofie.	
I. Pojem filosofie	13
II. Předmět filosofie	14
III. Prameny filosofie	15
IV. Rozdělení filosofie	18
V. Význam filosofie	18
VI. Příčiny vzniku filosofie	19
VII. Podmínky filosofování	20
VIII. Methoda filosofie	20
LOGIKA	
Úvodem	24
<i>První díl logiky: Logika formální dialektika.</i>	
Úvodem	29
Oddíl první: Prostý postřeh.	
<i>Hlava první: O pojmech.</i>	
Článek I. — Výměr pojmu	32
Článek II. — Pojem a představa	34
Článek III. — Obsah a rozsah pojmu	35
<i>Hlava druhá: Rozdělení pojmů.</i>	
Článek I. — Různé pojmy podle obsahu	36
Článek II. — Různé pojmy podle rozsahu	36
Článek III. — Rozdělení pojmů podle jejich dokonalosti	37
Článek IV. — Rozdělení pojmů podle vztahů předmětu k mysli	38
Článek V. — Rozdělení pojmů podle jejich vzájemných vztahů	39
Článek VI. — Pojmy přesázně	40
<i>Hlava třetí: Kategorie a kategorumena.</i>	
Článek I. — Obecnost metafysická a logická	40
Článek II. — Kategorie	42
Článek III. — Kategorumena	43
<i>Hlava čtvrtá: Výraz pojmů.</i>	
Článek I. — Znamení a slovo	46
Článek II. — Používání slov	47

Oddíl druhý: Soud.

Hlava první: Povaha soudu a jeho rozdělení.

Článek I. — Povaha soudu	49
Článek II. — Rozdělení soudu	50

Hlava druhá: Výraz soudu.

Článek I. — Povaha věty	51
Článek II. — Rozdělení soudů — vět	52
Článek III. — Pravidla používání vět	54
Článek IV. — Vlastnosti vět	56

Hlava třetí: První zásady.

Článek I. — Povaha a rozdělení principů	57
Článek II. — Zásady logické	58
Článek III. — První zásady	59

Oddíl třetí: Úsudek a syllogismus.

Hlava první: Úsudek.

Článek I. — Výměr úsudku	60
Článek II. — Rozdělení úsudků	61
Článek III. — Pravidla řídící úsudek	62

Hlava druhá: O syllogismu.

Článek I. — Povaha syllogismu	63
Článek II. — Pravidla syllogismu	63
Článek III. — Tvary syllogismu	65
Článek IV. — Způsoby syllogismu	66
Článek V. — Druhy syllogismu	67

Oddíl čtvrtý: Vědosloví.

<i>Hlava první: Výměr</i>	70
-------------------------------------	----

<i>Hlava druhá: Rozvrh</i>	72
--------------------------------------	----

Hlava třetí: Důkaz.

Článek I. — Povaha důkazu	73
Článek II. — Druhy důkazů	74
Článek III. — Pravidla důkazu	75

Hlava čtvrtá: Methoda.

Článek I. — Povaha metody	77
Článek II. — Druhy metody	78
Článek III. — Pravidla methodická	78

Hlava pátá: Věda.

Článek I. — Povaha vědy	79
-----------------------------------	----

Oddíl pátý: Problémy ethické.

Hlava první: Norma mravnosti.

Článek I. — Utilitarismus 333

Článek II. — Norma mravnosti v přirozenosti lidské 334

Hlava druhá: Pojem mravně dobrého a mravně zlého.

Článek I. 336

Článek II. 337

Hlava třetí: Zákon přirozený a pozitivní.

Článek I. — Závaznost přirozeného mravního zákona 338

Článek II. — Mravnost a právo 339

Článek II. — Rozdělení věd	80
Článek III. — Jednota a rozdílnost věd *	80
Článek IV. — O podrázenosti věd	82

Druhý díl logiky: Logika materiální kriteriologie.

Úvodem	84
------------------	----

Oddíl první: O možnosti jistého poznání.

Hlava první: Povaha jistoty.

Článek I. — Pravda logická	86
Článek II. — Stav mysli vůči pravdě	87
Článek III. — O jistotě	88

Hlava druhá: Popírání jistého poznání.

Článek I. — Skepticismus všeobecný	90
Článek II. — Skepticismus částečný	90
Článek III. — Descartův methodický skepticismus	91
Článek IV. — Nutnost správného pochybování	91

Oddíl druhý: Prostředky k dosažení jistého poznání.

Hlava první: Kriteria subjektivní.

Článek I. — O smyslech vnějších	93
Článek II. — O obrazivosti	94
Článek III. — O svědectví vědomí	95
Článek IV. — O rozumu a umu	96

Hlava druhá: O kriteriích objektivních.

Článek I. — O zřejmosti	97
Článek II. — O prvních zásadách	97
Článek III. — Předmět prvních zásad	99

Hlava třetí: O kriteriích vnějších.

Článek I. — Obecné mínění	99
Článek II. — O vyučování	100

Hlava čtvrtá: O nejvyšším kriteriu pravdy.

Článek I. — Předběžný výklad	101
Článek II. — Nejvyšší kriterium pravdy	102

Oddíl třetí: Uskutečnění jistého poznání.

Hlava první: Vznik úkonů poznání.

Článek I. — Smyslové a duchové poznání	103
Článek II. — Zevnější smysly	103
Článek III. — Vnitřní smysly	104
Článek IV. — Rozumová schopnost poznávací	105

<i>Hlava druhá: Uskutečnění poznání.</i>	
Článek I. — Poznání smyslové	105
Článek II. — Poznání rozumové	107

Hlava třetí: Pojem po stránce formální a obsahové.

Článek I. — Pojem abstraktní	109
Článek II. — Vlastnosti abstraktního pojmu	110
Článek III. — Prvotní předměty poznání rozumového	111
Článek IV. — Druhotné předměty poznání rozumového	111
Článek V. — Objektivnost obsahu pojmu	112
Článek VI. — Věcnost zevnějšího světa	113
Závěr	114

METAFYSIKA.

Úvodem	115
------------------	-----

První díl metafysiky: Ontologie.

Úvodem	119
------------------	-----

Oddíl první: O existenci všeobecnin	119
---	-----

Hlava první.

Článek I. — Předběžná úvaha	120
Článek II. — Kde a jak existují obecniny	121

Hlava druhá: O obecninách přesažných (transcendentálních).

Článek I. — O povaze jsoucna	122
Článek II. — O možnosti a uskutečnění	123
Článek III. — O možnosti objektivní	125
Článek IV. — O bytnosti věcí	125
Článek V. — O existenci	126

Hlava třetí: O vlastnostech jsoucna.

Článek I. — O jednotě	127
Článek II. — O rozdílnosti a mnohosti	128
Článek III. — O pravdě	129
Článek IV. — O nepravdivosti	130
Článek V. — O dobru	130
Článek VI. — O zlu	131
Článek VII. — O kráse	132

Hlava čtvrtá: O různé dokonalosti věcí.

Článek I. — O dokonalosti všeobecně	133
Článek II. — O jsoucnu nutném a podmíněném	134

Článek III. — Jsoucnu jednoduché a složené	135
Článek IV. — O konečném a nekonečném	135
Článek V. — O podmětu nekonečnosti	136
Článek VI. — O měnitelném a neměnitelném	137

Oddíl druhý: O kategoriích jsoucna.

Hlava první: O podstatě.

Článek I. — Pojem podstaty	138
Článek II. — Rozdělení podstat	138
Článek III. — Podstaty skutečně existují	139
Článek IV. — O hypostasi a osobě	140

Hlava druhá: O případcích

Hlava třetí: O jakostech.

Článek I. — O přirozenosti a druhích jakosti	141
Článek II. — Vlohy a zvyky	142

Hlava čtvrtá: O kvantitě.

Článek I. — O povaze kvantity	143
Článek II. — O věcném rozdílu mezi podstatou a kvantitou	144
Článek III. — O prostoru	144
Článek IV. — O čase	145
Článek V. — O věčnosti	146

Hlava pátá: O vztahu.

Článek I. — O přirozenosti a druhích vztahů	146
Článek II. — O skutečnosti vztahů	148
Článek III. — O vlastnostech vztahů	148

Oddíl třetí: O příčinách.

Hlava první: O příčinách všeobecně.

Článek I. — O přirozenosti příčiny	149
Článek II. — Vztah mezi příčinou a účinkem	150
Článek III. — O rozdělení příčin	151

Hlava druhá: O příčině účinné.

Článek I. — O přirozenosti příčiny účinné	151
Článek II. — O podmětu příčinnosti	153
Článek III. — O bezprostředním principu činnosti	154

Hlava třetí: O příčině tvarové a látkové.

Článek I. — O přirozenosti příčiny tvarové	154
Článek II. — Příčina vzorná	155
Článek III. — O příčině látkové	155

Hlava čtvrtá: O příčině účelové.

Článek I. — O přirozenosti příčiny účelové	156
Článek II. — O všeobecnosti příčiny účelové	157
Článek III. — O štěstí a náhodě	158
Článek IV. — O osudu	159

Druhý díl metafysiky: Kosmologie.

Úvodem	160
------------------	-----

Oddíl první: O světě.

Hlava první: O důvodu existence světa 162

Článek I. — O vlastnostech hmotného světa 163

Článek II. — Zda existuje svět sám od sebe 163

Oddíl druhý: O bytnosti hmotných věcí. 164

Hlava první: O první látce a podstatném tvaru 165

Hlava druhá: O původu jednotlivení 167

Hlava třetí: O přírodních zákonech 168

Třetí díl metafysiky: Psychologie.

Úvodem	170
------------------	-----

Oddíl první: Jsoucnost hmotné oživené.

Hlava první: Život jsoucna 170

Hlava druhá: Stupně života 172

Oddíl druhý: O duši lidské.

Hlava první: Jsoucnost a bytnost těla lidského a duše lidské.

Článek I. — Jsoucnost a bytnost těla lidského. 176

Článek II. — Bytnost lidské duše. 177

Hlava druhá: Spojení duše a těla.

Článek I. — Spojení osobní a spojení bytostné 179

Článek II. — Duše je podstatným tvarem těla. 180

Článek III. — Vzájemný poměr duše a těla 180

Článek IV. — Sídlo duše 181

Článek V. — Nesmrtelnost lidské duše 181

Hlava třetí: Činnost lidské duše.

Úvodem	184
------------------	-----

Článek I. — Smyslové mohutnosti poznávací 184

Článek II. — Smyslová mohutnost žádostivá 185

Článek III. — Vášně 186

Článek IV. — Rozum a vůle	186
Článek V. — Poznání rozumové	187
Článek VI. — Vůle a její činnost	187
Článek VII. — Svoboda vůle	188
Článek VIII. — City a zběhlosti vůle	189

Čtvrtý díl metafysiky: Přirozená theologie.

Úvodem	192
------------------	-----

Oddíl první: Jsoucnost a bytnost boží.

<i>Hlava první: Důkaz jsoucnosti boží</i>	195
<i>Hlava druhá: Bytnost boží</i>	196
<i>Hlava třetí: O vědění božím</i>	198

Oddíl druhý: Bůh a svět.

Hlava první: Vznik světa.

Článek I. — Pojem stvoření	199
Článek II. — O podmětu tvůrčí moci.	199
Článek III. — O cíli stvoření	200
Článek IV. — Bůh stvořil svět svobodně	201
Článek V. — Zda byl svět stvořen od Boha od věčnosti	201

<i>Hlava druhá: Udržování vesmíru</i>	202
<i>Hlava třetí: Ovlivňování činnosti vesmíru</i>	202
<i>Hlava čtvrtá: Prozřetelnost.</i>	204

Oddíl třetí: Náboženství	204
---	-----

PŘIROZENÁ MRAVOUKA 206

Oddíl první: Všeobecná mravní filosofie.

Hlava první: O posledním cíli člověka.

Článek I. — O sledování posledního cíle	207
Článek II. — O posledním cíli hmotném čili objektivním blahu	208
Článek III. — O posledním cíli formálním čili o blaženosti formální	209

Hlava druhá: O mravních činech jakožto činech dobrovolných.

Článek I. — O bytnosti dobrovolného	211
Článek II. — O vlivech působících na dobrovolnost	211

Hlava třetí: O mravnosti.

Článek I. — O bytnosti mravnosti	212
Článek II. — Co je mravnosti specifické?	212
Článek III. — O mravní lhostejnosti	213

<i>Hlava čtvrtá: O pravidle mravnosti čili zákonu.</i>	
Článek I. — O zákonu všeobecně	213
Článek II. — O zákoně přirozeném a občanském.	214
Článek III. — O sankci zákona.	215
Článek IV. — O nejvyšším a nejbližším pravidle mravnosti . . .	216

Hlava pátá: O ctnostech a neřestech.

Článek I. — O ctnostech všeobecně	216
Článek II. — O ctnostech základních zvláště	218
Článek III. — O souvislosti ctnosti navzájem a s posledním cílem	219
Článek IV. — Vášně a habity tvoří dispozice k směřování za po- sledním cílem	219

Hlava šestá: O stavu dosažení posledního cíle 221

Oddíl druhý: O právu přirozeném.

Hlava první: O právu všeobecně 222

Hlava druhá: O právu soukromém.

Článek I. — Obecná úvaha.	224
Článek II. — O právu soukromém na hmotné věci.	225
Článek III. — O způsobech nabývání vlastnictví	225
Článek IV. — O smlouvách	226

Hlava třetí: O právu veřejném.

Článek I. — O společnosti všeobecně	227
Článek II. — O společnosti rodinné	227
Článek III. — O společnosti občanské.	229
Článek IV. — O cíli státu	231
Článek V. — O právu mezinárodním.	231
Článek VI. — O válce.	232

DĚJINY FILOSOFIE.

Úvodem 233

Část první: Popisné dějiny filosofie.

Oddíl první: Filosofické školy 235

Hlava první: Přehled filosofických škol.

Článek I. — Školy orientální	236
Článek II. — Filosofické školy kosmologické.	237
Článek III. — Filosofické školy anthropologické.	239
Článek IV. — Školy theosofické	240
Článek V. — Školy křesťanské.	240
Článek VI. — Školy byzantské	241
Článek VII. — Školy metafysicko-noetické	241

Článek VIII. — Pokusné školy filosofické	242
Článek IX. — Filosofické školy noetické	243
Článek X. — Poslední školy filosofické	244
Článek XI. — Filosofická torsa	246
<i>Hlava druhá: Filosofické školy a zákon vývoje.</i>	
Článek I. — Úvodní poznámky	247
Článek II. — Vznik vědy filosofické	249
Článek III. — Počátky filosofie nevědecké	251
Článek IV. — Vývoj vědecké a nevědecké filosofie	252
Oddíl druhý: Bádání filosofické.	
<i>Hlava první: Rozdělení bádání filosofického</i>	253
<i>Hlava druhá: Ovlivňování bádání filosofického</i>	254
Článek I. — Bádání filosofické a přírodovědecké	255
Článek II. — Ovlivňování náboženstvím	255
<i>Část druhá: Kritické dějiny filosofie.</i>	
Úvodem	258
Oddíl první: Problém poznání.	
Článek I. — Pramenem poznání je pouze předmět	259
I. Empirismus	259
II. Herbartismus	262
Článek II. — Pramenem poznání je podmět poznávající	264
I. Cartesianismus	264
II. Kantův kriticismus	265
Článek III. — Hlavní názory o obsahu všeobecnin	269
I. Nominalismus	270
II. Realismus	272
III. Konceptualismus	273
IV. Ontologismus	274
Článek IV. — Theorie poznání	274
Oddíl druhý: Problémy ontologické.	
I. Problémy poznání a jsoucna v dějinách filosofie	276
II. Filosofie jsoucna	278
<i>Hlava první: Problém bytnosti.</i>	
Článek I. — Povaha bytnosti	282
Článek II. — Bytnost a jsoucnost	286
<i>Hlava druhá: Kategorie.</i>	
Článek I. — Různé výpočty kategorií	289
I. Školy peripatické a scholastické	289

II. Starší školy a školy pokusné	290
Článek II. — Kategorie podstaty	291

Oddíl třetí: Problémy kosmologické a psychologické.

Hlava první: Počátky přírodní filosofie.

Článek I. — Základy materialismu	294
Článek II. — Základy spiritualismu	295
Článek III. — Aristotelův hylemorfismus	296

Hlava druhá: Vývoj přírodní filosofie.

Článek I. — Materialismus	296
Článek II. — Spiritualismus	297

Hlava třetí: Poznámky k uvedeným teoriím. 299

Hlava čtvrtá: Pantheistický monismus.

Článek I. — Monismus eleatů a stoiků.	301
Článek II. — Monismus neoplatoniků	302
Článek III. — Monismus Spinozův	303
Článek IV. — Kritika monismu	304

Oddíl čtvrtý: Problémy přirozené theologie.

Hlava první: Z dějin zákona příčinnosti.

Článek I. — David Hume (1711—1776)	305
Článek II. — Stuart Mill (1806—1873)	306
Článek III. — Nesprávnost obou názorů.	307
Článek IV. — Důsledky popírání zákona příčinnosti	308

Hlava druhá: Důkazy jsoucnosti boží.

Článek I. — Předběžné poznámky	309
Článek II. — Přehled důkazů	311
Článek III. — Důkazy uvedené Tomášem Aquinským	312
Článek IV. — Podrobnější důkazy jsoucnosti boží.	314
I. Důkaz příčinný	314
II. Důkaz z pohybu ve světě	316
III. Důkaz ze života na zemi (biologický)	317
IV. Důkaz z řádu a účelnosti světa (teleologický).	318
Článek V. — Stvoření světa	318

Hlava třetí: Náboženství.

Článek I. — Předběžné poznámky	319
Článek II. — Vědy náboženské	321
Článek III. — Jak mohlo vzniknout pohanství.	325
Článek IV. — Modernismus a náboženství	331